

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 57-1892)

Originalt emne

Gader

Gader/Anlæg og Udvidelser af Gader

Gader/Gader, Gangstier og Veje i Almindelighed

Havnen

Havnen/Havnebane, Havnespor

Havnen/Havnepladsen

Jorder

Jorder/Erhvervelse af Grunde og Jorder

Toldkammerbygning

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 3. marts 1892](#)
- 2) [Byrådsmødet den 7. april 1892](#)
- 3) [Byrådsmødet den 15. september 1892](#)
- 4) [Byrådsmødet den 24. november 1892](#)
- 5) [Byrådsmødet den 26. januar 1893](#)
- 6) [Byrådsmødet den 16. november 1893](#)
- 7) [Byrådsmødet den 3. februar 1898](#)
- 8) [Byrådsmødet den 15. december 1898](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 3. marts 1892 - side 8

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

fra Overtoldinspektoratet for Nørrejylland indkom der i mødet den 11te f. M. følgende skrivelse af 5te f. M. "Som det ærede Byraad bekendt, har der alt i flere Aar været projekteret opførelse af en ny Toldkammerbygning i Aarhus, og senest er der ved Planernes udfærdigelse som grund, hvorpaa en saadan bygning vilde være at opføre, tænkt andvent et trekantet areal af havnepladsen tæt nord for den gamle havn i overensstemmelse med derom med Byraadet eller delegerede fra dette første forhandlinger.

Da projektet nu er saa vidt fremskredet, at detaillerede planer og overslag skulle udarbejdes, skal Overtoldinspektoratet i følge ordre fra Generaldirektorates skattevæsene, forinden videre foretages, udbede sig en skriftlig udtalelse fra det ærede Byraad om, at samme er villigt til at overlade Toldvæsenet den paatænkte byggegrund nord for Aarhus gamle havn vederlagsfrit samt til i sin tid at afkjøbe Toldvæsenet den nuværende toldkammerbygning for den værdi, hvortil den - afset fra grunden - af uvillige mænd efter derom optaget skjøn måtte ansættes.

Med den herefter forventede udtalelse turde man imødesee et kort over Havnepladsen med angivelse af det areal, der eventuelt kan raades over til byggegrund, med indlagte Jænebanespor."

Sagen gik i ovennævnte møde til erklæring af Havneudvalget, efter hvis forslag man vedtog at svare Overtoldinspektoratet i følgende skrivelse, der afgik den 5te marts:

"I behagelig skrivelse af 5te f. M. har det ærede Overtoldinspektorat med henvisning til de i saa henseende tidligere førte forhandlinger anmodet om en skriftlig udtalelse fra Byraadet om, at man er villig til vederlagsfrit at overlade Toldvæsenet det til byggegrund for en ny toldkammerbygning udsete areal af Havnepladsen tæt nord for den gamle havn, samt til i sin tid at afkjøbe toldvæsenet den nuværende Toldkammerbygning for den værdi, hvortil den bortset fra grunden - af uvillige mænd måtte takseres.

I denne anledning skal Byraadet ikke undlade at meddele, at man under forbehold af Inderrigsministeriets samtykke er villig til uden vederlag at afstaa til Byggeplads for en Toldkammerbygning, naar dermed forbindes frilager, den fornødne plads af den paa medfølgende kort med a betegnede trekant, dog saaledes at den eventuelle bygning

holdes i en afstand af 38 Alen fra Havnegades facade-linie og parallelt med denne. Det maa nemlig anses for rigtigt at den derved fremkomme gade, der vil danne forbindelsen imellem den ældre og den nye Havn, har en tilstrækkelig bredde, i hvilken henseende man har tænkt sig en kørebane af 15 Alen og fortov paa hver side af henholdsvis 6 Alen og 5 Alen, hvortil kommer plads til et dobbelt jærnbane-spor, nemlig foruden det fornødne forbindelses-spor mellem Hovedstationen og Østbane-gaarden et lossespor til Toldkammerbygningen, hvilket udkræver ca. 12 Alen.

Saafremt den eventuelle ny Toldkammerbygning i tiden maatte blive opgivet at benyttes som saadan, mener Byraadet at der for grundene, saafremt den ikke kan tilbagegives, da bør gives Kommunen en passende erstatning. -

Ligeledes under forbehold af Indenrigsministeriets samtykke er Byraadet villigt til paa Havens vegne at erhverve den nuværende Toldkammerbygning paa de ovennævnte vilkaar.

Da der endnu ikke fra Statsbanernes side er truffet bestemmelse om banesporenes beliggenhed, er Byraadt nødsaget til af den grund at tage et forbehold med hensyn til grænserne for den omhandlede plads. For imidlertid saa hurtigt som muligt at kunne faa en afgjørelse i saa henseende, tillader man sig at anmode det ærede Overtoldinspektorat om en meddelelse om hvor stor en del af pladsen Toldvæsenet agter at anvende i ommeldte øjemed, mulig oplyst ved et rids over pladsen med den eventuelle bygning indtegnet derpaa.

efter modtagelsen heraf vil man straks søge udvirket hos Statsbanerne en afgjørelse af banesporenes beliggenhed."

Om de tidligere forhandlinger i denne sag se sag Nr. 112/89 senest i mødet den 29 Maj 1890.

(Se mødet den 7de April.)

Uddrag fra byrådsmødet den 7. april 1892 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 57-1892)

Som Svar paa Byraadets Skrivelse til Overtoldinspektoratet for Nørrejylland af 5te Marts d. A., se Mødet den 3die f. M., var der fra nævnte Autoritet modtaget en Skrivelse af 22de

næstefter, hvori det meddeltes, at medens Generaldirektoratet for Skattevæsenet i øvrigt har fundet de af Byraadet i ovennævnte Skrivelse af d. M. opstillede Betingelser for Afstaaelse af en Byggeplads paa Havnen til en ny Toldkammerbygning antagelige, har Generaldirektoratet næret overvejende Betænkelighed ved den Forandring i Bygningens Plan, som den af Byraadet stillede Fordring om, at Bygningen holdes i en Afstand af ca. 38 Alen fra Havnegadens Facadelinie, vilde medføre, hvorfor Toldvæsenet foreslog, at Gadens østlige Fortov, der ikke staar i Forbindelse med noget andet Fortov paa den øvrige Strækning af Gaden, helt skulde bortfalde.

Denne Skrivelse blev forelagt for Byraadet i Mødet den 23de Marts d. A., men da det tillige i samme Møde forelaa en Skrivelse fra Generaldirektoratet for Statsbanedriften af 11te f. M. om Betingelserne for Udvidelse af Sporanlægget paa Havnepladsen (se Mødet den 1ste Septbr. under Sag .6/92) og de af Statsbanedriften i saa Henseende opstillede Fordringer maatte tages i Betragtning overfor de fra Toldvæsenet fremkomne Krav, anmodede man forinden videre foretoges Udvalget for Havnevæsenet om at forhandle med Overtoldinspektoratet om det Forhold, hvori Planen for den ny Toldkammerbygning vil komme til at staa til de af Statsbanedriften foreslaaede Sporanlæg, hvorefter Byraadets Formand, saafremt disse besvare Overtoldinspektoratets Skrivelse i Overensstemmelse med, hvad der i øvrigt vedtoges i Mødet.

Efter at disse Forhandlinger havde fundet Sted, blev der under 29de Marts d. A. tilskrevet Overtoldinspektoratet for Nørrejylland saaledes:

"I Skrivelse af 22de d. M. med Bilag har det ærede Overtoldinspektorat meddelt, at medens Generaldirektoratet for Skattevæsenet i øvrigt har fundet de af Byraadet i Skrivelse af 5te d. M. opstillede Betingelser for Afstaaelse af en Byggeplads ved Havnen til en ny Toldkammerbygning antagelige, har Generaldirektoratet næret overvejende Betænkelighed ved den Forandring i Bygningens Plan, som den af Byraadet stillede Fordring om, at Bygningen skal holdes i en Afstand af 38 Alen fra Havnegadens Facadelinie, vilde medføre, hvorfor det foreslaas, at Gadens østlige Fortov, der ikke staar i Forbindelse med noget andet Fortov paa den øvrige Strækning af Gaden, helt bortfalder.

Ved i denne Anledning at berøre, at det er paatænkt at lægge et Fortov langs Størstedelen af Havnepladsen fra Østbanegaarden, og at der i indeværende Sommer vil blive begyndt paa Anlægget af den nordlige Ende af dette Fortov, som ogsaa af den Grund vil have sin store Betydning, at Færdselen med Kjøretøjer derved fjernes noget fra Banesporene, skal

man bemærke, at Byraadet vil lægge megen Vægt paa at beholde den foreslaede Gadebredde, der, naar det erindres, at 12 Alen gaar med til Sporanlæg, ikke vil blive mere end 26 Alen, hvad der næppe kan siges at være for meget paa det omhandlede Sted. For imidlertid at imødekomme Generaldirektoratets Ønske om, at Bygningens Plan ikke indskrænkes af den Grund, tillader man sig at foreslaa, at Bygningen rykkes lidt længere mod Nordost, navnlig med det østre Hjørne, saaledes som nærmere omtalt under Hr. Kammerherrens Møde med Havneudvalget paa Byraadets Vegne, hvorved det vil opnaas, at den omhandlede Gadebredde saa vel som Bygningens Plan, saaledes som denne vises paa den hermed tilbagefølgende Plantegning, kan bibeholdes.

Naar Overtoldinspektoret har forudsat, at det paa Plantegningen indenfor Bogstaverne x-b-c-y angivne Areal udlægges til Toldvæsenets Raadighed, hvad enten det bebygges eller ikke eller hvorledes det bebygges, da har Byraadet vel oprindeligt ikkun tænkt sig den Plads, som vilde blive indtaget af Bygningen, overladt Toldvæsenet, men naar det undtages, at man af Hensyn til den smalle Plads ved den sidste Ende maa ønske Linien c-d rykket nærmere ind paa Bygningen og idet man henstiller at Hjørnet ved Linien b-a reguleres efter Bygningens Form, skal man ikke modsætte sig Overtoldinspektoret's Ønske i saa Henseende. Men i øvrigt maa Spørgsmaalet om Pladsens Grænses ændres noget, naar Bygningen rykkes lidt mod Nordost. Fra Byraadets Side vil der intet være til Hinder for, at hele den paa Byraadets Plantegning med a betegnede Plads under fornødent Hensyn til Jærnbanesporenes Benyttelse bruges til Materialplads m. v. under Byggeforetagendets Udførelse.

Med Hensyn til det Forbehold, som er taget i Byraadets ovennævnte Skrivelse angaaende Byggepladsens Forhold til de fremtidige Jærbanespor paa Havnepladsen, skal man ikke undlade at bemærke, at efter at man i Skrivelse af 9de Januar d. A. havde anmodet Generaldirektoratet for Statsbanedriften om at lade lægge nogle Spor paa den nye Havneplads særlig paa den udvidede midterste Mole, har man fra bemeldte Generaldirektoratet modtaget en Skrivelse af 11te d. M., hvormed fremsendtes vedlagte Plan til samtlige fornødne Sporudvidelser paa Havnepladsen, og hvori det derhos forlanges, at de til en Ordning af Forbindelsen mellem den gamle og den ny Havneplads nødvendige Spor blive bragte til Udførelse samtidig med de ovennævnte af Byraadet ønskede Spor.

Til Forklaring af Planen skal bemærkes, at alle de Spor, som efter Statsbanedriftens

Forlangende skal udføres samtidig, ere fuldt optrukne med røde Linier, og at de af disse Spor, som ere betegnede med rød Overkrydsning senere, naar en mulig paatænkt Udvidelse af Dampskibsbroen har fundet Sted, tænkes erstattede med de med røde punkterede Linier betegnede Spor. Endelig har Statsbanedriften betinget sig, at der ikke ved Opførelsen af den ny Toldkammerbygning lægges nogen Hindring i Vejen for den fri Benyttelse af noget af de paa Planen angivne Spor.

Ved at gjøre det ærede Overtoldinspektorat bekendt med denne Plan og Statsbanernes dertil knyttede Bemærkninger og idet tilføjes, at der fra Byraadets Side intet vil være til Hinder for, at de af Toldvæsenet begjærte Lossespor paa begge Sider af Pakhusfløjen optages paa Planen og udføres efter de Sædvanlige Regler for Havnespors Anlæg, skal Byrådet, der i Hovedtrækkene maa billige den fremkomne Plan for Sporudvidelsen som hensigtsmæssig for Havnen, tillade sig at udbede sig en behagelige Udtalelse om, hvorvidt der fra Toldvæsenets Side med Hensyn til den paatænkte ny Toldkammerbygning er noget at erindre imod Planen.

Sluttelig bemærkes, at det formentlig vil være rigtigst at revidere Planen paa Pladsen, forinden endelig Bestemmelse tages om Bygningens Beliggenhed.

Som Bilag følger endvidere den Byraadets Skrivelse af 5te d. M. bilagte Plan samt et Afklip af den paatænkte Toldkammerbygningens Form i det Maal, som svarer til Statsbanedriftens Plan over Sporudvidelserne."

som Svar herpaa var der modtaget følgende Skrivelse fra Overtoldinspektoratet for Nørrejylland af 6te April d. A.

"Efter under 30te f. M. at have forelagt Generaldirektoratet for Skattevæsenet Resultatet af mine Forhandlinger med det ærede Byraad, saaledes som nærmere præciseres i Byraadets behagelige Skrivelse af /9de f. M., har velbemeldte Generaldirektorat i Skrivelse af 5te ds. bifaldet, at Grunden til den projekterede ny Toldkammerbygning overensstemmende med Byraadets Ønske rykkes frem imod Nordøst, dog at Grundens Størrelse ikke bliver mindre end angivet i Trapezet x b c y paa hoslagte Plan B c 1892, hvorhos Overtoldinspektoratet bemyndiges til med Hensyn til Linien c d (c y) og Punkt x paa samme Plan at gjøre Byrådet de Indrømmelser, som Forholdene uden Skade for Toldvæsenet kunne tilstede."

Denne Skrivelse toges til Efterretning.

(Se Mødet den 15de September).

Uddrag fra byrådsmødet den 15. september 1892 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 57-1892)

Paa dertil given Foranledning besluttede Byraadet at anmode Formanden, C. Kjer og O. Langballe om at overveje og derefter foretage, hvad de skjønne formaalstjenligt til at bevirke, at Opførelsen af den ny Toldkammer- og Frilagerbygning fremmes saa snart som muligt.

Der er herefter sket en personlig Henvendelse til Genraldirektøren for Skattevæsenet, der lovede at interessere sig for Sagens Fremme.

(Se Mødet den 7de April og herefter den 24de Novbr.)

Uddrag fra byrådsmødet den 24. november 1892 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 57-1892)

I Anledning af en fra Overtoldinspektoratet for Nørrejylland modtagen Skrivelse af 17de d. M., hvori der forespørges, om det efter den Jærnbaneferdelse, der kan antages at ville blive paa det Spor, som kommer til at ligge imellem den nærmeste Bolværksstrækning og den paatænkte ny Toldkammer- og Frilagerbygningens sydøstlige Side, kan tænkes at være en væsentlig Ulempe forbunden med at anbringe en Gaardport til Brug ved Varetransport paa denne Side af Bygningen, vedtog man efter Havneudvalgets Forslag at svare, at da der maa antages at ville blive en stærk Jærnbaneferdelse paa ovennævnte Forbindelsesspor, vil en Gaardport ud for samme utvivlsomt altid blive en Ulempe, men i hvor høj Grad dette vil blive Tilfældet, vil for en stor Del bero paa, hvor paa Strækningen Porten anbringes, idet Banesporet antages imod Syd at ville bøje noget bort fra Trekantens sydøstlige Længdeside, ligesom det ogsaa vil blive af Betydning, om Bebyggelsen sker umiddelbart i Trekantens Grænse eller trækkes tilbage, samt hvor Toldkammerbygningens særlige Losseplads tænkes lagt.

(Se Mødet den 15de Septbr.).

Uddrag fra byrådsmødet den 26. januar 1893 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 57-1892)

Efter Skrivelser fra Overtoldinspektoratet for Nørrejylland af 19de og 20de d. M. er der under sidstnævnte Dag af Tømmermester H. Thorbrøgger og Murmester K. Nielsen som dertil paa Toldvæsenets Begjæring af Aarhus Byting udmeldte uvillige Mænd blevet afholdt Vurdering over Toldkammerbygningen til Oplysning om dennes Værdi baade med Grund og uden.

Efter hvad der senere er bragt i Erfaring er ved denne Forretning, hvor Havneudvalget har givet Møde paa Kommunens Vegne, Værdien af Bygningen med Grund fastsat til 65,000 Kroner og af Bygningen alene til 30,000 Kroner.

(Se Mødet den 16de Novbr.)

Uddrag fra byrådsmødet den 16. november 1893 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 57-1892)

Efter at der paa forlangende af Wulff var indledet en Forhandling om Beliggenheden af den projekterede Toldkammer- og Frilagerbygning, blev Forhandlingen sluttet med Forkastelse af et af samme stillet Forslag om at foretage en Henvendelse til Regering og Rigsdag om at faae den til nævnte Bygning nu udsete Plads imellem det mellemste Havnebassin og Havnegade ombyttet med en anden Plads.

(se Mødet den 26de Januar.)

Uddrag fra byrådsmødet den 3. februar 1898 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 57-1892)

fra Overtold-inspektoratet for Nørrejylland forelaa der følgende skrivelse af 26. f. M.

"Herved undlader man ikke tjenstligt at meddele det ærede Byraad, at Generaldirektoratet for Skattevæsenet under 25de ds. har resolveret, at den nuværende Toldkammerbygning i Aarhus, overensstemmelse med det af Byraadet i skrivelse af 5te Marts 1892 fremsatte tilbud og den den 20de Januar 1893 over bygningen afholdte taksations-forretning , jfr. Overtoldinspektoratets skrivelse af 24de Februar 1893, vil være at tilskøde Aarhus Kommune, samt at Overtoldinspektoratet har erholdt bemyndigelse til paa Toldvæsenets vegne efter et af Genreraldirektoratet approberet udkast at meddele Byraadet skøde, hvorved bygningen tilskødes Byraadet paa Kommunens vegne for en købesum af 30,000 Kr., hvilken købesum med tillæg af omkostningerne ved skødets udstedelse vil være at indbetale til Aarhus Toldkasse samtidig med skødets udstedelse og saaledes, at Byraadet vil kunne tiltræde bygningen den 28de Februar d. A."

(Se senest møde den 16de November 1893.)

Toges til efterretning og videre meddelelse for Havne-udvalget.

(Se mødet den 28de April under sag Nr. 404/1897.)

Uddrag fra byrådsmødet den 15. december 1898 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 57-1892)

2. Under 30te April havde Udvalget for Havnevæsenet tilskrevet Overtoldinspektoratet for Nørrejylland med Begæring om, at der - i Henhold til de imellem Toldvæsenet og Kommunen i sin Tid stedfundne Forhandlinger angaaende gratis Afgivelse af Grund til den ny Toldkammer- og Frilagerbygning - maatte blive meddelt Kommunen en formelig Udtalelse fra Toldvæsenet om, at dette havde modtaget Grunden til nævnte Bygning paa Vilkaar, at den, naar Toldkammer- og Frilagerbygningen ikke længer benyttes som saadan, enten skulde tilbagegives eller erstattes Kommunen, i hvilken Anledning Udvalget under 24de Maj fra nævnte Avtoritet havde modtaget neden anførte, af Generaldirektoratet for Skattevæsenet under 23de f. M. udstedte Deklaration, som Udvalget derpaa under 14de d. M. havde fremsendt til Byraadet.

Meddelelsen herom toges til Efterretning.

Nævnte Dokument er saalydende:

"Deklaration.

Efter at Indenrigsministeriet har approberet Aarhus Havneudvalgs Afgivelse af Grund til den nye Toldkammerbygning i Aarhus uden Vederlag dog saaledes, at der af Toldvæsenet, naar denne Bygning i Tiden maatte blive opgiven som Toldkammerbygning, ydes Aarhus Kommune en passende Erstatning for Grunden, ifald denne ikke kan tilbagegives, erklærer underskrevne Generaldirektorat for Skattevæsenet paa Toldvæsenets Vegne herved, at samme har modtaget Grunden paa forommeldte Vilkaar.

Generaldirektoratet for Skattevæsenet d. 23de Maj 1898.

Blechingberg

d'Auchamp.

R. J. O. J. Nr. 1257/1898.

